

Obec Trojanovice, Trojanovice 210, 744 01 Frenštát pod Radhoštěm
a
Město Horní Jiřetín, Potoční 15, 435 43, Horní Jiřetín

RNDr. Martin Bursík
Ministr životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10

V Horním Jiřetíně a Trojanovicích dne 28. 1. 2008

Otevřený dopis na podporu změny předpisů horního práva

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás ve věci připravované novely právních předpisů v oblasti horního práva. Zákon o geologických pracích, horní zákon a zákon o hornické činnosti vznikly v roce 1988, za zcela odlišných společenských, politických a ekonomických podmínek. Už po roce své existence nemohly obstát ve své původní podobě. Tento problém byl řešen řadou novel, nicméně celkové pojetí zůstalo zachováno. Horním předpisům chybí náležitá provázanost s předpisy na ochranu zdraví a majetku dotčených osob a jejich životního prostředí. Horní předpisy významným způsobem brání obcím v rozhodování o rozvoji svého území, jejich námítky v případech problematických těžebních aktivit na jejich katastrech nejsou obvykle brány v potaz.

Velmi proto vítáme snahu o změnu nevyhovující báňské legislativy a podporujeme návrhy na zlepšení současného stavu, jež obsahuje novela předložená Ministerstvem životního prostředí.

Zcela neudržitelný právní stav, který novela správně odstraňuje, spatřujeme zejména v těchto okruzích otázek:

1. V současné době je jediným účastníkem řízení o stanovení chráněného ložiskového území navrhovatel. Vlastníkům pozemků (a případně staveb) v území navrhovaném pro stanovení CHLÚ je však tímto rozhodnutím podstatně omezeno jejich vlastnické právo, které je jedním ze základních lidských práv (článek 11 Listiny základních práv a svobod). Rozhodnutím o stanovení CHLÚ vlastník pozemku ztrácí možnost na svém pozemku realizovat cokoli, co nesouvisí přímo s těžbou (např. dům, garáž, kůlnu, zahradní domek, plot atp.). Ačkoliv je majitelům pozemků stanovením CHLÚ podstatným způsobem zasaženo do jejich vlastnického práva, zákon jim upírá možnost toto své ústavní právo hájit formou účastenství ve správním řízení, ve kterém se o jeho stanovení rozhoduje, a možnost, aby se obrátili na soud s přezkoumáním zákonnosti tohoto rozhodnutí. Tento postup je v rozporu s článkem 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

2. Platnost rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru není obvykle časově omezena. Zákon to nepředepisuje a obvodní báňské úřady žádné omezení zpravidla nestanoví. Od doby stanovení dobývacího prostoru do momentu započetí těžby samotné může uplynout výrazná doba, za kterou se podmínky v území změní natolik, že zájem na vytěžení ložiska je výrazně nižší, než byl dříve. A naopak jiný veřejný zájem významně převažuje nad exploatací ložiska se všemi jeho důsledky. Objevují se rovněž případy zneužívání přidělených dobývacích prostorů těžebními organizacemi k obchodním praktikám nesouvisejícím s těžbou a k šikanování obyvatel.

3. Velmi významným nedostatkem horních předpisů je obvyklá neexistence časového omezení platnosti povolení k hornické činnosti. V rozhodnutí o povolení hornické činnosti je časová platnost zpravidla definovaná údajem „až do vytěžení zásob“ nebo není uvedena vůbec. Zákon o hornické činnosti tento problém vůbec neřeší. Vydané povolení může předurčovat situaci v území na několik desetiletí (podle zásob a charakteru ložiska), aniž by následné změny okolností mohly jakkoliv modifikovat exploataci ložiska. Následnými změnami se myslí především ohrožení zájmů ochrany životního prostředí a práv osob dotčených těžbou. V úvahu přichází nejen následné zjištění nových obecně chráněných zájmů, ale i identifikace těch již existujících. Nelze vyloučit ani značný časový rozdíl mezi povolením k hornické činnosti a začátkem realizace samotného dobývání, kdy se podstatně změni poměry na území a zájem na vytěžení ložiska je převážen jiným veřejným zájmem (např. zájmem na ochraně zvláště chráněných druhů, zájmem na ochraně zdraví a životního prostředí dotčených obyvatel). Vzhledem k tomu je třeba zakotvit možnost revize a omezení nebo zrušení vydaného povolení k hornické činnosti v případě převahy jiných veřejných zájmů nad zájmem na vytěžení zbývajících zásob ložiska.

4. Horní zákon stanoví obsahové náležitosti návrhu na odpis zásob. Některé z těchto náležitostí však může mít k dispozici pouze těžební organizace. Je absurdní se domnívat, že by je poskytla orgánu ochrany životního prostředí pro podání návrhu na odpis. Zákon sice zakotvuje, že: „Úplnost návrhu na odpis zásob výhradního ložiska zajistí organizace“, ale neobsahuje žádné ustanovení, které by ji k tomu donutilo, ani lhůtu ke splnění této povinnosti. Bohužel se v praxi stává, že celá věc ztroskotá na neúplném podání, protože těžební organizace záměrně neposkytne potřebné dokumenty.

Z výše uvedeného vyplývá, že obce postižené těžbou nerostů jsou podstatně následující 4 body novely, jejichž prosazení níže podepsané obce podporují:

- zajištění ochrany vlastnických a dalších práv dotčených osob v řízení o stanovení chráněného ložiskového území,
- zakotvení časového omezení platnosti nevyužívaných dobývacích prostorů, které blokuji rozvoj obcí,
- úprava možnosti přezkumu vydaných povolení k těžbě (hornické činnosti), které neodpovídají současným standardům ochrany zdraví lidí a životního prostředí a
- efektivnější odpis zásob z důvodů jiného převažujícího veřejného zájmu.

Vážený pane ministře, děkujeme za Vaši aktivitu věnovanou problematice horního práva a pevně věříme, že se výše uvedené potřebné návrhy podaří v brzké době prosadit.

.....
starosta obce Trojanovice

.....
starosta města Horní Jiřetín

K tomuto dopisu se připojily tyto obce:

město Valašské Meziříčí, Jiří Částečka, starosta
město Nový Jičín, Mgr. Ivan Týle, starosta
město Štramberk, Věra Michnová, starostka
město Příbor, Ing. Milan Strakoš, starosta
město Frenštát pod Radhoštěm, Mgr. Stanislav Hrabovský, starosta
městys Suchdol nad Odrou, Ing. Richard Ehler, starosta

obec Čechelice, Josef Zeman, starosta
obec Krňany, ing.arch.Jolana Fritschová, starostka
obec Stříbrná Skalice, zastupitelstvo obce
obec Malé Březno, Most, Radim Novák, starosta
městys Rataje nad Sázavou, Ing. Luboš Kubát, starosta
obec Javornice, Josef Serbousek, starosta
obec Braňany, Vlastimil Krupka, starosta
obec Střítež nad Bečvou, Ing. Martin Beneš, starosta
obec Skotnice, Anna Mužná, starostka
obec Dolní Bousov, Josef Vynikal, starosta
obec Bludov, Ing. Pavel Ston, starosta
obec Uhřice, Zdeněk Knesl, starosta
obec Prušánky, Jan Nosek, starosta
obec Mikulčice, Josef Helešic, starosta
obec Moravská Nová Ves, Ing. Jana Krutáková, starostka
obec Moravský Žižkov, Josef Buzrla, starosta
obec Týnec, Mgr. Hana Zoubková, starostka
obec Tvrdonice, Zdeněk Tesařík, starosta
obec Kostnice, ???
obec Kozlovice, Ing. Miroslav Tofel, starosta
obec Prostřední Bečva, Ing. František Juřík, starosta
obec Bordovice, Ing. Bohumila Trčková, starostka
obec Veřovice, Ing. Břetislav Píterák, starosta
obec Tichá, Luboš Žabka, starosta
obec Kunčice pod Ondřejníkem, Bc. Michal Pavlita, starosta
obec Valašská Bystřice, Ing. Miroslav Martinek, starosta
Svaz měst a obcí okresu Karviná, Václav Holeček, předseda představenstva: (Albrechtice, Bohumín, Český Těšín, Dětmorovice, Dolní Lutyně, Doubrava, Havířov, Horní Suchá, Karviná, Orlová, Petrovice u Karviné, Petřvald, Rychvald, Stonava, Těrlicko)